

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم‌سال اول ۹۴-۹۵

رشته‌های تفسیر، تاریخ، اخلاق و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۴

مهر مدرسه

ردیف:		
صورتی: ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مجموعاً: ۷۰ دقیقه
نمره‌نویسی: ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۶	مجموعاً: ۸۰ دقیقه
شناسه یا نام صحیح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شناسه یا نام صحیح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد آزمون:	۳۹۴۱/۱۲
تاریخ:	۱۳۹۴/۱۰/۱۶
عنوان:	اصول فقه ۱
کتاب:	اصول فقه مظفر
مدرسه:	جلد اول و دوم: از ابتدای کتاب تا ابتدای عام و خاص (ص ۱۸۸-۴۷) به استثنای اوامر و نواهی (ص ۱۵۲-۱۰۵)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرتان: استان:

۱- عبارت «تصور اللفظ بنفسه و وضعه للمعنی» بیانگر کدام یک از اقسام وضع است؟ ص ۶۷

۰/۵

الف. وضع خاص و موضوع له خاص

ب. وضع شخصی

ج. وضع تعیینی

د. وضع نوعی

۲- به نظر مصنف کدام یک از موارد زیر روش درستی برای تشخیص معنای حقیقی نیست؟ ص ۷۲

۰/۵

الف. عدم صحت سلب

ب. صحت حمل

ج. اطراد

د. تبادر

۳- با چه اصلی می‌توان احتمال مشروط بودن الفاظ عقد به عربیت را نفی نمود؟ ص ۷۵

۰/۵

الف. اصالة العموم

ب. اصالة الظهور

ج. اصالة الحقيقة

د. اصالة الاطلاق

۴- اطلاق مشتق بر ذات در حال اسناد به لحاظ تلبس در آینده حقیقت است یا مجاز؟ ص ۱۰۲

۰/۵

الف. مجاز

ب. حقیقت

ج. در ملکات مجاز و در بقیه حقیقت

د. در ملکات حقیقت و در بقیه مجاز

۵- اختلافی که اصولیون در مورد مفهوم دارند مربوط به کدام گزینه است؟ ص ۱۵۴ س ۸

۰/۵

الف. مقابل منطوق

ب. مقابل مصداق

ج. مقابل حقیقت

د. مقابل مجاز

۶- مقتضای قاعده و اصل عملی هنگام شک در تداخل مسببات به ترتیب چیست؟ ص ۱۶۷ و ۱۶۸

۰/۵

الف. عدم تداخل - براءت

ب. عدم تداخل - اشتغال

ج. تداخل - براءت

د. تداخل - اشتغال

۷- «الوضع خاص و الموضوع له عام» را توضیح داده و برای هر یک از اقسام وضع که ممکن هستند یک مثال بزنید. ص ۵۶ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب:

اگر آنچه تصور می‌شود جزئی باشد ولی آنچه لفظ به ازاء آن قرار می‌گیرد کلی باشد که آن جزئی را نیز شامل می‌شود را وضع خاص و موضوع له عام می‌نامند. (نمره ۰/۷۵)
مثال وضع خاص و موضوع له خاص: اعلام شخصی؛ مثال وضع عام و موضوع له عام: اسماء اجناس؛ مثال وضع عام و موضوع له خاص: حروف، اسماء اشاره، ضمائر، استفهام و موصولات. (نمره ۰/۷۵)

۸- تبعیت یا عدم تبعیت دلالت از اراده چه ثمره‌ای در اقسام دلالت دارد؟ نظر مصنف را همراه دلیل آن تبیین نمایید. ص ۶۵ و ۶۶ - ۲ نمره

جواب:

اگر دلالت را تابع اراده ندانیم دلالت به دو قسم تصویری و تصدیقی تقسیم خواهد شد ولی اگر دلالت را تابع اراده بدانیم دلالت منحصر در دلالت تصدیقی خواهد بود. (۱ نمره) به نظر مصنف دلالت تابع اراده است (۰/۵ نمره)؛ زیرا حقیقت دلالت این است که دال کاشف از وجود مدلول باشد در حالی که دلالت تصویری تنها از باب تداعی معانی است. (۰/۵ نمره)

۹- دلیل ثمره نداشتن بحث صحیح و اعم در مورد معاملات بنا بر نظر مصنف را بنویسید. ص ۸۹ و ۹۰ - ۲ نمره

جواب: زیرا مراد از صحیح، صحیح نزد عرف عام است نه نزد شارع؛ لذا اگر شارع قیدی زائد بر آنچه عرف لازم می‌داند را اعتبار کند این قید در صدق عنوان معامله دخالت نخواهد داشت. (می‌توانیم با تمسک به اطلاق این احتمال را نفی کنیم) مگر اینکه احتمال دهیم آن قیدی که در اعتبار آن از نظر شارع شک داریم در صحت معامله نزد عرف نیز دخالت داشته باشد که در این صورت بنا بر قول به صحیح، نمی‌توانیم برای نفی آن قید به اصالة الاطلاق تمسک کنیم.

۱۰- بین مشتق اصولی و نحوی چه رابطه‌ای برقرار است؟ در مشتق اصولی چه چیزهایی معتبر است؟ ص ۹۷ و ۹۸ - ۱/۵ نمره

جواب: عموم و خصوص من وجه؛ (۰/۵ نمره) اموری که در مشتق اصولی معتبرند عبارتند از: اولاً: جاری بر ذات باشد به این معنی که حاکی از ذات و عنوان برای ذات باشد؛ ثانیاً: به سبب زائل شدن تلبس ذات به صفت، خود ذات زائل نشود. (۱ نمره)

۱۱- انواع تعلیق تالی بر مقدم را در جملات شرطیه همراه مثال بیان نموده و بنویسید کدام یک در بحث مفهوم شرط محل نزاع است؟

ص ۱۵۹ و ۱۶۰ - ۱/۵ نمره

جواب: نوع اول: «مقدم» برای بیان موضوع حکم باشد به این معنی که فرض حکم بدون وجود موضوع معقول نباشد؛ مثل: «إن رزقت ولداً فاختنه»؛ نوع دوم: «مقدم» برای بیان موضوع حکم نباشد به این معنی که فرض حکم بدون وجود موضوع معقول باشد؛ مثل: «إن احسن صدیقک فاحسن الیه» (مثال‌های زیادی برای هر نوع وجود دارد). (۱ نمره) نوع دوم محل نزاع است. (۰/۵ نمره)

۱۲- در بحث مفاهیم مراد از لقب چیست؟ آیا لقب مفهوم دارد یا خیر؟ ص ۱۸۲ - ۱ نمره

جواب: لقب عبارت است از هر اسم جامد یا مشتقی که موضوع حکم واقع شود. (۰/۷۵ نمره)؛ لقب مفهوم ندارد. (۰/۲۵ نمره)

۱۳- در هر یک از مثال‌های زیر چه نوع دلالتی وجود دارد؟ ۱/۵ نمره

الف) دلالت وجوب شیء بر وجوب مقدمه: جواب: اشاره ص ۱۸۸

ب) دلالت «إنی عطشان» بر طلب آب: جواب: تنبیه ص ۱۸۶

ج) «لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام»: جواب: اقتضاء ص ۱۸۴

د) بیان جمله «أعد الصلاة» در جواب کسی که از حکم شک در تعداد رکعت‌های نماز دو رکعتی سؤال نموده است: جواب: تنبیه ص ۱۸۷

ه) دلالت آیات «وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا» (احقاف: ۱۵) و «وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ» (بقره: ۲۳۳) بر اقل الحمل: جواب: اشاره ص ۱۸۸

و) رأیت أسدا فی الحمام: جواب: اقتضاء ص ۱۸۵

* سؤال زیر مختص طلاب غیر حضوری می‌باشد:

۱۴- عبارت «الاستعمال فی اکثر من معنی یجوز فی الثنیه» را در قالب یک مثال توضیح داده و اشکال مصنف را به این نظریه بیان

نمایید. ص ۸۰ و ۸۱ - ۲ نمره

جواب: برخی گفته‌اند، استعمال لفظ تنبیه و اراده دو معنا از آن جایز است مثلاً می‌توان از کلمه «عینین» فردی از چشم و فردی از چشمه را اراده نمود، زیرا تنبیه در قوه تکرار واحد همراه عطف است و همان‌گونه که می‌توان از عبارت «عین و عین» فردی از چشم و فردی از چشمه را اراده نمود هم‌چنین در آنچه که به منزله «عین و عین» است نیز باید بتوان چنین اراده نمود. (۱ نمره)

از دیدگاه مصنف این نظریه درست نیست؛ زیرا تنبیه بر تعدد و تکرار افراد همان معنایی که از ماده اراده می‌شود دلالت می‌کند نه تعدد معنای ماده؛ مثلاً اگر از ماده عین چشم اراده شده باشد «عینان» به معنای دو چشم خواهد بود. (۱ نمره)